საქართველოს სოც.-ფედერალისტთა სარევოლიუციო პარტია

დრ. შთამბარ პოპიტვლის ეროვნული

ტრიბუნა

ოთხშაბათი, სექტემბრის 7
1921 წ.
ფასი 500 მანეთი

№ 15

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

ყოველდღიური საპოლიტიკო-სალიტერატურო გაზეთი „ტრიბუნა“ თვიურად ღირს 12,500 მ. სამგლოვიარო განცხადება 10,000 მ.; კანტორა ღია დილის 8—2 საათამდე.
რედაქტორის ნახვა შეიძლება მხოლოდ 12—1 საათამდე. რედაქციის მისამართი—ტფილისი დამფუძნებელი კრების ქ. № 6, ფოსტის ყუთი № 190, ტელეფონი 12—29.

ღრმა მწუხარებაში მყოფნი: გაუბედურებული დედა ევანია წერეთლისა, დები ალექსანდრა და სოფიო (ცუცია), ძმა ვლადიმერ ლავრენტის ძე წერეთლები და შვილი მიშა (პატარა კვაწა) მწუხარეებით აუწყებენ ნათესავთ და ნაცნობთ, ხანმოკლე და მძიმე ავადმყოფობის შემდეგ ძვირფასი

გრიგოლ ლავრენტის ძე
წერეთლის

გარდაცვალებას. გამოსვენება საკუთარი სახლიდან (ტრამვაის ქ. № 1) დიდუბის ეკლესიაში ოთხშაბათს, სექტემბრის 7-ს ნაშუადღევის 4 საათზე. იქვე დასაფლავება.

ტრიბუნიდან

12.

ანტანტის დაშლა.

თითქმის ოთხი წელიწადი იომა ევროპამ, თითქმის სამი წელიწადი „მშვიდობიანად“ ცხოვრობს, მაგრამ ომის ხანაც და მშვიდობიანობის ხანაც ევროპის ეკონომიური და პოლიტიკური დაუძლურების ხანაა. ცხოვრების გაძვირება, მასიური უმუშევრობა, დაკეტილი ქარხნები, 300 მილიონი ფუთით ნაკლები მოსავალი, დაშრეტილი და აფუნგული ნავთის საქმეები, სრული ქაოსი აზიაში, ენახის მეთაურობით სასტიკი ბრძოლები და გაფიცვები აფრიკაში... წარმოადგენს ძალთა განწყობილების ქსელს, რომელსაც თავს ვერ ართმევს ომით დაქანცული ევროპის დიპლომატია.

გარდა ამისა საოცარი აგრესიული გეგმები „წყნარი“ რესპუბლიკის—ამერიკისა, გადაჭრილი ნაბიჯები იაპონიის, სისტემატიური ინტრიგები საფრანგეთისა რუსეთის წინააღმდეგ და ამ მიზნით ხან ბერძნების ამოძრავება, ხან რუმინეთის შეიარაღება, ხან კიდევ პოლონეთის დახმარება თავბრუდამხვევ სურათს წარმოადგენს.

ამ მეტად რთულს პირობებში ანტანტას მართებდა მთელი ძალების მოკრება, ცოცხალი ელემენტების ეგზალტაციით მტკიცე ერთობლივი ნაბიჯების გადადგმა, მაგრამ ამ ლამაზ თეორიას მწუხრის არშიად ევლინება ის ცნობა, რომელიც 30 აგვისტოს ეკუთვნის. თემთა პალატამ დადგინა: ევროპის ომი გამოცხადებულ იქმნას გათავებულად.

ეს ცნობა მეტისმეტად საყურადღებოა. ომი სამი წელიწადია გათავდა, ვერსალის ზავი შეიკრა, გერმანიას თითქმის მთელი ვალი გადაახდევინეს, ანტანტა და „ხალხთა ლიგა“ ნებანის და ნირვანის სარეკელზე განისვენებდნენ და ეხლა კი აცხადებენ—ომი გათავდაო?!

რაშია საქმე? რა მოხდა? რად ასე დაგვიანებით გათავდა ინგლისმა ომი? რადას უცდიდა დღემდე?

დამთავრებულად ომის გამოცხადებას ჩვეულებრივად ის მნიშვნელობა აქვს, რომ ქვეყანა უკანონო დაიბრუნებს მრავალ მუშა ხელს ჯარის დემობილიზაციის გამო, მაგრამ ინგლისში დემობილიზაცია მოხდა 1919 წელში, ხოლო დღეს, როცა ომი თავდება ფორმალურად დემობილიზაციაზე კრინტსაც არავინ სძრავს. აშკარაა, ინგლისის პარლამენტის აქტს აქვს არა ეს მილიტარული მნიშვნელობა, არამედ მას დიდი პოლიტიკური შინაარსი ახასიათებს.

მკითხველ საზოგადოებას კარგად მოეხსენება, რომ შეთანხმების სახელმწიფოების კავშირს 1904 წლიდან აქვს ისტორია. 1904 წელს პირველი მეგობრობის კავშირი შეიკრა ინგლისსა და საფრანგეთს შორის, ხოლო ამ შეკავშირებას წინ უძღოდა წონასწორობის იდეა და ინგლისის მსოფლიო ჰეგემონია. მაშინ, როცა პრუსიამ პირველი დიდი ომი გადაიხადა 1864 და 1866 წ. ომების შემდეგ, ესე იგი 1871 წლისა პრუსია ინგლისისათვის კიდევ არ წარმოადგენდა მძლავრ კონკურენტს. ინგლისს აბრმავებდა ლუი ნაპოლეონის სამსოფლიო დიპლომატიური პრეტენზიები, მისი მოხერხებული პოლიტიკა ხან ისპანიის ტახტის საკითხში, ხან იტალიის ამხედრებაში ავსტრიის წინააღმდეგ და ქათინაურების ის ქსელი, რომელიც ინასკვებოდა საფრანგეთსა და რუსეთს შორის. სწორედ ეს განწყობილება იყო საბაბი იმ გენერალური ბილის, რომელიც Naval Defence act-ის სახით ინგლისმა მიიღო 1889 წელს. ამ აქტით ინგლისმა ფლოტი შექმნა, რომელსაც ევროპის ორი დიდი სახელმწიფოს შეერთებული ფლოტი უნდა გაეანადგურებია ომის დროს, ეს ორი სახელმწიფო გახლდათ საფრანგეთი და რუსეთი. მაგრამ სულ მალე ინგლისის ყურადღება საფრანგეთიდან გერმანიაზე გადაინაცვლა, რომელმაც ელზასლორენის და მილიარდი ოქროების შემდეგ საოცარი სისწრაფით დაამუშავა ვესტფალიის, საარის და სილეზიის უძრავი ნახშირი. ამის შემდეგ ევროპის წიადიდან ამოცურდა მეტად, საშიში, მეტად ენერგიული იმპერია, რომელიც შორეულ კოლონიებს კი არ ეძებდა ინგლისის, საფრანგეთის, იტალიის და ბელგიის მსგავსად, არამედ მთელი შიდა ევროპას აერთებდა, იმორჩილებდა, ტერიტორიალური მთლიანობით და ამ მთლიანობის გაფართოებით მიდიოდა იესოს, მაჰომედის, ბუდას და ბრამას ქვეყნებისაკენ. ინგლისი იპყრობდა მთელ მსოფლიოს ფლოტით, მაგრამ გერმანიამ შარა გზას მიაქცია ყურადღება, უძრავი ხმელეთის ჯარი შექმნა, განსაკუთრებული ყურადღება მიაპყრო კრუპს და შნეიდერს, ხოლო სისწრაფისათვის ბაღდადის რკინის გზის შენებას მოკიდა ხელი, რომელსაც პირველად ხამადანის მიმართულება ქონდა. ერთი სიტყვით, გერმანიამ ყირამალა გადაატრიალა ინგლისის მთელი საზღვაო პოლიტიკა. თუ დიზრაელი სუეცის არხის აქციებით ფიქრობდა სამუდამოდ ინგლისის ბატონობის განმტკიცებას, ბისმარკმა ერთი აქციაც არ შეიძინა, ბაღდადს ბერლინი გამოაბა, საკვებ პუნქტად სტამბოლი დაისახა, ხოლო მთელი ინდოსტანის ნაციონალისტური ინტელიგენციის გულის მოსაგებად ბენარესისა და კალკუტის მიმართულებით გაისტუმრა შესანიშნავი მაქს მიულერი სანსკრიტის საძიებლად, რომლის ხსენება დღეს ინდუსტანის ინტელიგენცია სასოებაში მოჰყავს, ხოლო თვითონ კი უფშიდეს ქალაქად დაისახა მექა, ქედი მოიხარა ბენარესის წინაშე და ალლოსავლეთის სადიდებლად ისე ალაპყრო ხელები, როგორც ამას სჩადის მთელის სასოებით მართმორწმუნე ქრისტიანი იერუსალიმში. ყოველივე ეს ნამდვილი რევოლიუცია იყო სახელმწიფოთა ურთიერთობაში და მართლაც 1904 წელს ინგლისის ფრონტი იცვლება გერმანიის წინააღმდეგ და უმეგობრდება საფრანგეთს. 1904 წლის აქტი პოლიტიკურად ნიშნავს მარინისტულ პოლიტიკის შევსებას ტერიტორიალურ პოლიტიკით, ესე იგი ინგლისის საზღვაო ენერგიის გაძლიერებას ფრანგების სისხლით და ძვლებით.

მდგომარეობა საოცრად ძალიანად შეიცვალა 1918 წლიდან. გერმანია დღეს მაინც განადგურებულია. თუ „სამღვთო კავშირის“ დროს გერმანიის მთავრები ჭილყვავებივით ეხვეოდნენ „უბედურ საფრანგეთს და ნაპოლეონის სამშობლოს აჭრიდნენ ხან ელზასს, ხან ლოტარინგიას, ხან ფლანდრიას, ფრანშ-კონტეს, ბურგუნდიას და სხ., ხოლო ჰოჰენოლტენები მოითხოვდნენ ციხეებს მაასის, საარის და მოზელის მიმართულებით, დღეს კლემანსო და ბრიანი კლასიკურად ასრულებენ რევანშიორის როლს და სწიწკნის გერმანიას. თავის დროზე მეტერნიხს ეგონა, რომ საფრანგეთის მოსპობით უზარმაზარ ევროპის მშვიდობას 33 წლით, ვერსალის გმირებმაც წარმოიდგინეს, რომ გერმანიის მოსპობით სამუდამო მშვიდობას ამყარებდნენ მსოფლიოში, მაგრამ არა, 1818 წელს ახენის კონგრესზე პირველად გაიბზარა ტეტრარხების რევანშიური კავშირი, ხოლო დღეს ანტანტას კავშირი იბზარება 1921 წელს. მეტად სასწაულთმომქმედია ისტორია. სამი წლის თავზე ვენიდან ახენში (1815—1818 წ.წ.) ანტაგონიზმი გამოაჩნდა „სამღვთო კავშირს“, ეხლაც მესამე წელს (1918—1921 წ.წ.) გაიბზარა თანამედროვე „სამღვთო კავშირი“ და თუ ახენის კონგრესზე აშკარა დამრღვეველის როლში ინგლისი გამოვიდა, ეხლაც იგივე ინგლისი არღვევს ანტანტას, მაგრამ ლონდონში თემთა პალატის დადგენილებით.

დიდ, 30 აგვისტოს რეზოლიუციას დიდი სამოელ[illegible] [illegible]ნიშვნელობა აქვს. ამ უბრალო აქტით იშლება ყოველივე ის ხელშეკრულობა, რომელიც ომისათვის და ომის დროს ერთმანეთს დაუდვეს ინგლისმა, საფრანგეთმა და იტალიამ. ამიერიდან ინგლისი ადარ სცნობს ამ ხელშეკრულობებს. ეს მეტად დიდი ისტორიული მოვლენაა.

საგულისხმიერია აქაც, ახენის კონგრესზე ინგლისი არ იყო მომხრე საფრანგეთის სრულიად განადგურების, ეხლაც იგივე ინგლისი არ არის მომხრე გერმანიის სრული განადგურების.

რაშია საქმე? რა ამოქმედებს დღეს კერზონის და ლოიდ ჯორჯის სამეფოს? მათ ამოქმედებს არა გერმანიის სიყვარული, არამედ თავისი გასაჭირი. მართლაც, საფრანგეთი დიდ ხიფათში აგდებს ინგლისს. პარიზმა ბერლინს ელზასი და ლორენი ჩამოათალა, ოქრო, ვერცხლი, პირუტყვი, საქონელი, ტემები და იარაღი წაიღო, საუცხოო მადაროებიც დაიჭირა სახშირისა. ამითაც არ დაკმაყოფილდა, გაეძართა ზემო სილეზიისაკენ და იქ სადაც 170 მილიარდ ფუთამდე ქვანახშირია, რომელიც არა თუ საფრანგეთს, მთელს ევროპასაც ეყოფა საუკუნეების განმავლობაში მისთავაზა პოლონეთს, რომლის ჯარს იგივე საფრანგეთი აწვდის ნასესხებ ფულებით ამუნიციას და საკვებს; ამავე დროს იკივე საფრანგეთი ამხედრებს რუმინიას, პიროდება რუსეთის მთელს ბესარაბიას და ამ გვარად ქმნის სრულიად ახალ ძალთა გახწყობილებას.

რას ნიშნავს ეს? ეს ნიშნავს ეკონომიურად ინგლისის გაკოტრებას. მთელი ევროპა (გერმანიის გარდა) იკვებებოდა ინგლისის ნახშირით და რკინით. საფრანგეთი გულმოდგინე მუშტარი იყო ინგლისის. ეხლა საფრანგეთს თვითონ შეუძლია ნახშირის გაყიდვა. ამას გარდა ინგლისმა ძალიან ბევრი ყაროები დაკარგა ნავთის, ზოგი დროებით, ზოგი სამუდამოთ, რუმინია კი რუსეთის ნავთის თითქმის მესამედს ამზადებდა ჩვეულებრივ დროს, პოლონეთი სამრეწველო მხარეც არის ამავე დროს. ეს იგი ინგლისს ეკლება ეკონომიურ ბატონობის საფუძვლები, ხოლო თვით ეს ახალი კომბინაციები პრიანისა ქმნის რუსეთისადმი ისეთ პერსპექტივას, რომელიც მიზნად უსახავს საფრანგეთს მსოფლიოს ჰეგემონიას. ეი აქ გასაკვლა ანტანტის ქვაში ჩარჩენილ ინტერესების ნიადაგზე და პოლონეთის ჯარი კორფანტის მესვიფრობით სილეზიას შეიესია, საფრანგეთის დახმარებით აიღეს რიბნიკის, პოლესკის რატიბორის რაიონები და ადგილები ოდერამდე. სასწრაფო ზომები იყო საჭირო და ინგლისმა თავისი ჯარი ჩაყენა სილეზიის ნეიტრალურ ზონებში, ხოლო გერმანელებს საშუალება მისცა პოლონელების გარეკისა.

ეს ხდებოდა სილეზიაში, მაგრამ ამავე დროს ლოიდ ჯორჯი დიპლომატიურ ბრძოლას აწარმოებდა ბრიანთან, სადაც შეთანხმებას ვერ მიაღწიეს. საკითხი მიანდვეს „ხალხთა ლიგის“ საარბიტრაჟო კომისიას, მაგრამ იტალია ინგლისურ ინტერესებზე გაჩერდა და ამგვარად დაკმაყოფილებული საფრანგეთი და ინგლისი მიტაიდ მწვავე ურთიერთობაში დარჩნენ. მხოლოდ ყოველივე ამის შემდეგ ჩვენ მივიღეთ თემთა პალატის დადგენილება 30 აგვისტოს, რითაც ინგლისისათვის სავალდებულო ძალა არის საფრანგეთთან დადებული ხელშეკრულობანი ომის დროს.

ამ გვარად დაიშალა ერთგულ ძმათა კავშირი. ჩვენს წინაშე დგებიან ისტორიული სილუეტები ევროპის ტეტრარხებების, ჩვენ გვაგონდება წარსული, როცა მუშათა კლასის რევოლიუციურმა ბრძოლამ მოსპო კალსტრის, მეტერნიხის, გარდენბერგის, ტალეირანის და სხვათა „თხზულებანი“, ევროპის პროლეტარიატისათვის დღეს მხოლოდ ეს იყო საჭირო. ანტანტის დანგრევა სადღესასწაულო აქტია საერთაშორისო პროლეტარიატისათვის და რამდენადაც კიდევ უფრო ფორმალურად, კიდევ უფრო აშკარად დაიშლება ეს ბუდე ახალი ომების და უბედურებისა მით ახალი ძალა შეემატება რევოლიუციას.

თედო ლონტი.

ნაციონალური პროგლეშა და ფედერალიზმი

(ძველად გმარა მეგობრის, პალიკო პეშკენაძის ხსოვნას).

ნაციონალი პრობლემის გარჩევისათვის ორი გზაა. პირველია სოციოლოგიური, მეორე პოლიტიკური. პირველის მიზანია, ისტორიულ ანალიზით გამოკვლევა იმანენტური ძალების, რომელიც ქმნიდა ნაციონალურ ორგანიზმს. ეს გზა გენეტიური გაზუქებაა ნაციონალური პრობლემის. მეორეს მიზანია ნაციონალურ ორგანიზმის პოლიტიკური ფორმა, ნაციონალური ორგანიზაციის იურიდიული კონსტრუქცია.

ნაციონალური პრობლემის სოციოლოგიურ ნიადაგზე დასმის დროს, ჩვენ საქმე გვაქვს მთელ რიგ თეორიასთან ეროვნების წარმოშობის შესახებ, რომლებსაც ასეთი კომპეტენტური დამცველები ჰყავს სოციოლოგიაში, როგორიც არის გობინო ჩამბერლენი, ოპენგეიმერი, მიხელსი, მიულერი, ბარტი და სხვა.

ამ შემთხვევაში ჩვენ ნაციონალური პრობლემის პოლიტიკური მხარე გვაინტერესებს. ამისათვის ჩვენ ვიღებთ ერს, როგორც რეალობას, ფაქტს, და ვეძებთ ნაციონალური ორგანიზაციის იურიდიულ კონსტრუქციას. მხედველობაში გვაქვს, რომ ეროვნება არის არა მექანიური კონგლომერატი, არამედ ორგანიული მოვლენა.

ჩვენი მიზანია ეროვნული ორგანიზმის განთავსებულება ირრაციონალ პრინციპებზე აგებულ პოლიტიკური ფორმისაგან და რაციონალ მიზან-შეწონილებით დასახვა ერის, ორგანიზაციის სტრუქტურისა.

ამ შემთხვევაში უყურადღებოდ ვტოვებთ იმას, თუ როგორ როლს ასრულებს ერი როგორც პოლიტიკური ფაქტორი.

მაშასადამე განხილვის ობიექტად რჩება ერის იმანენტურ ძალთა კოორდინაცია და მისი იურიდიულ ფორმაში, პოლიტიკურ წყობილებაში ჩამოსხმა.

ორიოდე სიტყვით საჭიროა კოსმოპოლიტიზმის სქემატიური ალნუსხვა. კოსმოპოლიტიზმში თავის თავად ნაციონალური პრობლემის გადაჭრა არაა, იგი მისი უარყოფა მხოლოდ. მარქსის სკოლიდან სოციალიზმი გამოვიდა, რომელიც მატერიალისტური და კოსმოპოლიტიური დოქტრინა.

ჰეგელიანურ ფილოსოფიის მიმარცხენე ფრთის, ფეიერბახის გავლენის ქვეშ მდგომი ანრილდ რუგე, მარქსის მეგობარი, ებრძვის ნაციონალურ იდეას, ქმნის კოსმოპოლიტიურ იდეოლოგიას მარქსისტული კოსტრუქციით. მისთვის მცენება სამშობლო—ბანაკია, სიყვარულის ობიექტი კი რეალობაში არსებული კონკრეტი საგანი უნდ[illegible] იყოს. ამიტომ, მისი აზრით, არსებითად შეუძლებელია ნაციონალური გრძნობის არსებობა. მისთვის პატრიოტიზმი, თუ კი იგი ისეთ[illegible]ბოლ, რელიგიაა, მაშასადამე სამშობლო არაა რაციონალურად აბსოლუტური, [illegible] ირრაციონალური ფანტაზიაა.

რუგეს თეორიის წარმოშობა, იმ ეპოქის სოციალ-პოლიტიკურ პირობებში უნდა ვეძებოთ. მაშინ პროგრესიული აზროვნება, კულტურა და ცივილიზაცია კოსმოპოლიტიურ ჩარჩოებში იშლებოდა. ამავე დროს ყველა ნაციას ერთებდა პოლიტიკური თავისუფლებისადმი მისწრაფება. მაშინ ეროვნულ ძალთა კონსოლიდაცია ლოზუნგი იყო აბრაზლიტიზმის წინააღმდეგ მიმართული.

ლავროვი სამართლიანად აღნიშნავს, რომ საერთაშორისო უფლება, რელიგია, მორალი, მეცნიერება, ხელოვნება უნივერსალური მოვლენაა. იგი მსოფლიო ბატონობის იდეის მატარებელია და ამდენათვე ეს უნივერსალიზმი იმპერიალიზმს უახლოვდება. მაგრამ თუ იმპერიალიზმის მიზანია იმპერიალისტური ნაციის ბატონობა პატარა ეროვნულ ერთეულებზე, უნივერსალიზმის მიზანია ყოველმხრივი თავისუფლება და პროგრესი.

საერთოდ ინტერნაციონალური ტენდენცია არ უარყოფს ნაციონალურ თვითარსებობას. კოსმოპოლიტიზმის ნაკლი იმაში მდგომარეობს, რომ იგი ნაციონალური პრობლემის გადაჭრას კი არ ცდილობს, არამედ მის უარყოფას, მიფუჩეჩებას. მას მხედველობაში აქვს ნაციონალისტური აგრესიული პოლიტიკა და შედეგის უარყოფით უარყოფს თვით მიზეზს. იგი ვერ არჩევს **ნაციონალიზმს იმპერიალისტურს სოციალისტური ნაციონალიზმისაგან.**

დიდი ერის ნაციონალიზმი იმპერიალისტურ პოლიტიკაში ყალიბდება და რეაქციონურ-აგრესიულ ძალას წარმოადგენს. პატარა ერი, ობიექტი ხდება დიდი ერის იმპერიალისტური პოლიტიკის. ამდენათვე მათ შორის ბუნებრივად თავს იჩენს ანტაგონიზმი. ამ შემთხვევაში პატარა ერის ნაციონალური ტენდენცია ანტი-იმპერიალისტური და ანტი-რეაქციონური მოვლენაა. იგი რევოლიუციის ერთ-ერთი ძალაა.

როგორ სწყვეტს ნაციონალურ პრობლემას ჩვენი იდეოლოგია?

ჩვენ ამ პრობლემის გადასაჭრელად ფედერალიზმს ვაყენებთ.

აქ ბუნებრივად ისმის კითხვა: რა საზომით მივდგავართ ჩვენ სოციალ-პოლიტიკურ ფორმასთან?

ეს საზომია სხვათა შორის ეთიური ინდივიდუალიზმი. ჩვენ არ ვიღებთ ისტორიის ტრანსცენდენტურ შინაარს, რომელიც ვითომც განსაზღვრული ობიექტური მიზნისაკენ მიაქანებს ცხოვრებას. ობიექტურად მსოფლიოს არავითარი მიზანი არა აქვს, რომელიც ჩვენთვის, უბრალო მომაკვდავთათვის, ხელსაღები იყოს. მაშასადამე ჩვენ ვიღებთ მსოფლიოს არა როგორც ეთიურად და ობიექტურად დამაკმაყოფილებელს, არამედ, როგორც მიზეზობრივად აუცილებელს. ცხოვრების გარეშე ადამიანის სუბიექტური შემოქმედებისა არავითარი მიზანი არა აქვს და ამიტომ ჩვენ უარვყოფთ ტრანსცენდენტურ აზრს იმანენტური უ ზრობისას. ამ შემთხვევაში

Б

სიხოლოგიური ოპტიმიზმის ძალთ ვამარცხებთ მეტაფიზიკურ პესიმიზმს და ეთიური ინდივიდუალიზმით მივდივართ სოციალურ ცხოვრების ზემოქმედებაში.

პიროვნების სრულ ყოფილ ცხოვრება, მისი თავისუფლება იმანენტური აზრია ადამიანის არსებობის. ჩვენთვის უმაღლესი ღირსეულობის მატარებელი მხოლოდ პიროვნებაა, იგი თვით მიზანია მსოფლიოსი

პიროვნების განთავისუფლება ერთბაშად შეუძლებელია, რადგან იგი ათასგვარად დაკავშირებულია პოლიტიკურ და სოციალურ ცხოვრების ზეგავლენებს. საჭიროა თანდათანი შესუსტება ძალაუფლებისა. პირველი ორგანიზაცია მსოფლიოსი ცენტრალურ სახელმწიფოს რეკონსტრუქციაში უნდა გამოიხატოს. ამით ნაციონალურ სახელმწიფოთა ჩამოყალიბებას მიეცემა ფართო ასპარეზი და პიროვნება ეროვნული ჩაგვრისაგან განთავისუფლდება. მაშასადამე ეთიური ინდივიდუალიზმით მისაღებია ფედერალიზმი, როგორც საშვალება პიროვნების თანდათანი განთავისუფლების.

სოციალური ცხოვრების პირველ პერიოდში ინდივიდი არ სჩანს. ამავე ცხოვრების ბოლოსი განვითარება ინდივიდუალური თავისუფლების გამტკიცებისაკენ ისწრაფვის.

ფედერალიზმი, მსოფლიოს განუკვეთელობის პრინციპიდან გამოდის და მატემატიკური სისწორით იცავს ნაციონალურ სიმეტრიას. იგი უარყოფს, როგორც პარტიკულიარიზმს, ისე ცენტრალიზმს, ჰქმნის ინტეგრალურ და დიფერენციალურ ტენდენციათა სინთეზს და წყვეტს ნაციონალურ პრობლემას ირრაციონალური პრინციპების მიღებას, რაციონალური მიზან-შეწონილების თვალსაზრისით.

კოსმოპოლიტიზმისათვის საზოგადოების კონკრეტული ფორმაა ხალხი, ხალხის ორგანიზაციის ფორმა სახელმწიფოა, რომელიც გულისხმობს განსაზღვრულ პოლიტიკურ წყობილებას.

აქედან გამომდინარეობს არა ნაციონალურ სახელმწიფოთა იდეა, არამედ მხოლოდ ხალხის სახელმწიფოს იდეა.

ჩვენთვის, ფედერალიზმის მთავარი საფუძველი ეროვნული ორგანიზმია. ამიტომ ჩვენი იდეა ნაციონალური სახელმწიფოს იდეაა.

სეპარატიზმი არასოდეს არ ყოფილა ჩვენი იდეალი. სეპარაცია მხოლოდ ერთი საშუალებაა ფედერაციაში გადასვლისათვის.

ფედერალიზმი ანტიპოდია ცენტრალიზმის, იგი უარყოფაა მსოფლიო ძალთა შორის დამოუკიდებელი ოაზისის არსებობისა.

ფედერალიზმის დებულებაა, რომ ვერც ერთი ერი ვერ სძლებს სრულ დამოუკიდებელ ცხოვრებას, მსოფლიოდან იზოლაციაში. ვინც ფიქრობს, რომ საქართველო საკუთარი ძალებით შესძლებს დამოუკიდებლობის შენარჩუნებას, იგი ფედერალისტი არაა.

არც პარტიკულიარიზმი, არც ცენტრალიზმი, არამედ ფედერალიზმი. ასეთია ჩვენი ურყევი დებულება. პარტიკულიარიზმი ფეოდალიზმის ღვიძლი შვილია კუთხური ტენდენციით მიმართული და თემური იმუნიტეტით გამტკიცებული. ცენტრალიზმი კაპიტალიზმის ფორმაა, იმპერიალისტური ტენდენციით ძალღონეთილი და აგრესიული პოლიტიკით შეიარაღებული.

ასეთია სქემატიურად ფედერალიზმის ბუნება. თანამედროვე პოლიტიკა ივინდეის რეალიზაციისაკენ ისწრაფვის. ეცხრამეტე და მეოცე საუკუნე ნაციონალურ სახელმწიფოთა ჩამოყალიბების პროცესია.

თანამედროვე რევოლიუცია იმდენად არის ლონიერი, რამდენადაც მას წინ მიუძღვის ფედერალისტური დროშა, ხოლო ამ დროშის არა პირდაპირი მოხმარება რევოლიუციის გზიდან გადახვევა და რევოლიუციის პროცესის დანაკლისია.

სხვა საკითხია თუ რა როლს ასრულებს ამ მოძრაობაში ნაციონალური მომენტი ე. ი. ერი განხილული, როგორც პოლიტიკური ფაქტორი. ამაზედ შემდეგ ვისაუბრებთ.

ხერ. ამაღლობელი.

კოჯორი-ქორეოლის ცხენ-ქოგვების მონასტერი

(შევარდენთა გაფრენი).

3

გაუდექით ქობულეთის მონასტრისაკენ მიმავალ გზაზე გასვლას, ძალიან გაგვიჭირდა ხეებს და ბუჩქნარების ქვეშ, წვეტიან ქვებზე ჩასვლა ქვემოთ. სულ ყველამ დაიკაწრა გაშიშვლებული ხელფეხი, მაგრამ 20 წუთში მაინც გავიარეთ გზაზე და ჩქარი ნაბიჯით შეუდექით ქობულეთის მონასტრისაკენ. გზა-გზა მრავლათაა ტყემალი, ვაშლი, შინდი, რომელსაც არხეინათ შევექცეოდით. აღსანიშნავია, რომ იმ მიდამოებში სოფლების სახელებიც ეთანაბრება ხალის სიმრავლეს, მაგალითად ვიცით, რომ არის სოფლები ვაშლოვანი, შინდისი და სხვა. გზაში შემოგვხვდნენ სოფელ ეგვანეთში მიმავალი ქალები, რომლებიც წამოგვყვნენ ქობულეთის მონასტრამდის. მიუახლოვდით ქობულეს, იქ შემოვხვდნენ ძმა ვანო მაჭავარიანი მეორე ძმითურთ. ჩამოსულიყვნენ ჩვენდა მოულოდნელათ მთის წვერიდან კლდეებზე. ვანოს ხომ უყვარს საშიშარი კლდეებზე ცოცვა და კლდეებიც ზიხნს მას ადა აყეხეპენ, შეთვისებული არიან ერთი-ერთ შორის.

შეუდექით ქობულეთის მონასტრის დათვალიერებას. ძველი ქობულეთის ეკლესიის აჩუქუთმებული ნანგრევი ხუცური წარწერებით ისევე შენახული. ის არის ნაშთი ძველი ქართულ კულტურულ ცხოვრებისა, ის არის წარსული ქართული ყოფა-ცხოვრების მაჩვენებელი. ქართული ხუროთ მოძღვრება, ქართული მხატვრობა, რომლითაც დღესაც სარგებლობს ჩვენი მხატვარ-ხუროთმოძღვარნი, საუკეთესო მაჩვენებელნი არიან განათლებულ საქართველოს ცხოვრებისა წარსულში და ქობულეთის ძველი ეკლესიის ნანგრევიც მოწმეა საქართველოს საუკეთესო წარსულისა.

რაც შეეხება ახალ შენობებს ქობულეთის მონასტრის მიდამოებში ისენი უკვე უპატრონობის გამო მინგრეულ-მონგოლულია, და ისეთი მნიშვნელოვანიც აღარაა, ვინაიდან მის ადგილებლობაში არავითარი შესამჩნევი რამ არ არის, როგორც ხუროთ-მოძღვრების, აგრეთვე მხატვრობის მხრივ. რასაკვირველია ყველაფერი გაპარტახებულია ამ მონასტერში, იქ არავინ ცხოვრობს და მიტოვებულია ამ მოხასტერში და მიტოვებულია ყოველივე, ისე ვსთქვათ, ღვთის ახაბარათ.

დავათვალიერეთ ყოველივე ირგვლივ, აგრეთვე ბევრი თავის ჩანჩქერებით, გიახელით რა კაკალი, მსხალი და ტყემალი ყველანი დატვირთულნი ამ ჩამოთვლილ ხილეულობით შეუდეგით გზას კოჯორისაკენ. თუმც გზაზე გასვლამდის ტყე გვქოსდა გასავლელი ბუჩქნარებით. ავედით გზაზე, გასავლელი გვაქვს მთაში 3 ვერსი; ასე რომ ვიარეთ კოჯორიდან ქოროდლამდის 1 ნახ. ვერსი, ქოროდლიდან 3 ნახ. ვერსი და 3 ვერსიც ქობულეთიდან, ბიჯზომიც სწორედ გვაჩვენეს სულ 8 ვერსს, მაგრამ ისეთ ბილიკებით და გზებით გავლა, რომელიც ჩვენ გავიარეთ, დიდი ვარჯიშია უნდოდა და ძალა გამოც დილანდელი წამოსულები ცოტა დაჩქარებული მივიწევდით კოჯორისაკენ, სადაც 2 საათისათვის სადილიც გვეგულებოდა. სრული ორი საათი იყო, რომ ავედით დანიშნულ ადგილზე, სადაც ჩვენისანები სადილისთვის ემზადებოდენ. მზარეულთა გენდის წყალობით მიცემულ სუფსათის მიხედვით ძართლაც მშვენიერი სადილი დაგვიმზადდა: ყვენი და ფლავი. სადილს რომ მივირთმევდით, წამოვიდა წვიმა და ცოტა არ იყოს შევფიქრიანდით, რადგან სალამოს გასასვლისათვის ვემზადებოდით, წვიმა კი გვგმობს ყვიოლიდ. გაჩადდა სუფრაზე „ძოვავალ ეამიერი“ და სხვა სიმღერებიც წვიმაც იწყდა. გურგელას თხოვნით გიორგი უკეთდებს შევარდენებს, რომ ხუთისნახევრისათვის ყველანი შეგროვდენ გასასვლისათვის მოსამზადებლად; გურგელს უკვე მზად ჰქონდა ცარაბიები, რის გამოც ძილსაც კი მიეცა. 5 საათი იყო, როდესაც ეზოში ტყის პირას ყურთნელები ყვრთნიდნენ მოვარჯიშეებს შეცრათ გამოჩნდნენ კიკეთიდან მომავალი დები: ლუბა, ნინო, ქეთო და თამარიები თამბრო ნიკოლაძის მეთაურობით. სულ ექვსნი, მაგრამ რადგან მწკრივებში ვიდგეთ, ამიათვის მორიდან მივესალმეთ კიკეთელებს. გაკვეხარდა მათი მოსვლა.

ეშლებათ მოვარჯიშეებს ზოგიერთი ვარჯიშები. „საკრამენტა“—გაიძახის გაჯავებული გურგელი. „ხელი სწორეთ, „ფეხი უკან გასწიე“—უსწორებს მოვარჯიშეებს. ყველანი გაჩუმებულნი არიან. ბოლო ექვსი საათია. მეშვიდე საათზე გავედით ქუჩით ახალშენის სავარჯიშო მოედანზე, სადაც ახალშენის მრავალი ბავში გვიცდიდა.

სიმღერით შევედით ეზოში და ფერხულით იწყო სვლა მოედანზე შევარდენთ გუნდმა. ქალთა თავისუფალი მოძრაობა პირველად იყო ნაჩვენები, შემდეგ ვაჟთა მოძრაობა, დასასრულ კი შეერთებული. ახალშენის ბავშების ყურადღებას უმთავრესად იპყრობდა ჭიჭიკო და ვანო, როგორც იმ ახალშენის მასწავლებლების და ამის გამო გაიხმოდა ბავშვების აღტაცებული ყვირილი: „გაუმარჯოს ჭიჭიკოს, გაუმარჯოს ვანოს“.

თავისუფალ მოძრაობას მოყვა ღერძზე ვარჯიშობა. ღერძი საგანგებოთ წინადღით წამოიღო ტფილისიდან ჭიჭიკომ და გურგელიც მის დადგმას მოუნდა იმ დღეს.

დასრულდა ჩვენი გამოსვლა. ბავშვები ადტაციებულები იყვნენ. აღსანიშნავია ერთი რამ, სწორედ იმავე დღეს გამოსვლა ჰქონდა საგარეჯოს შევარდენს სოფელ პატარძეულში—კახეთში, სადაც საგანგებოთ იყო წასული ძმა გიგა. ჩვენს გამოსვლას მოჰყვა ჩაი, თეთრი პურით, ჩიის კი ძილი, დაძინება კი დიდანს გრძელდებოდა.

დილით ორშაბათს კვლავ ჩაი თეთრი პურით, შემდეგ მომზადება, მადლობის მადერა და გამოფრენა კოჯორიდან. ათის ნახევარი იყო კოჯორიდან რომ დავეშვ ით, მხოლოდ თორმეტის ნახევარზე ტფილისში ვიყავით მეორე შევარდენის ეზოში, სადაც კოჯორის გრილი სიო შესცვლია ტფილისის შეხუთულ მარიობისთვის ჰაერმა. ასე დასრულდა კოჯორის გაფრენი, ამდაგვარ ისიამოვნა ტფილისის შევარდენმა კოჯორის მიდამოებში.

ხ. ასლანიშვილი.

ახალი ამბები

— ახალ ხენაკში უკვე აგვისტოს 20-იდან შემოვიდა ახალი სიმინდი. ყურძნის მოსავალს კარგს მოელიან.

— აგვიტოს 31, სად. 7 საათზედ მძიმედ დასჯრეს მხარში პოლიტპიუროს მოადგილე ჯანჯღავა. მოროტ განმხრახველი მიიმალა.

მუშათა წერილები

„წითელი რკინისგზელი“.

ამ საათურით გამოდის ტფილისში ყოველ კვირეული გაზეთი, რომელიც ეკუთვნის „საქართველოს საბჭოთა რესპუბლიკის რკინის გზელთა საწარმოო პროფეციონალურ კავშირს“. ეს ორგანო წინეთ, მენშევიკების დროსაც, გამოდიოდა მხოლოდ იმ განსხვავებით, რომ მას „წითელი“ არ ერქვა და მაშინაც, როგორც ეხლა, ეკუთვნოდა რკინისგზელთა პროფესიონალურ კავშირს.

დღეს ადარავისათვის აღარ არის გაგუგებარი ის ამბავი, რომ საზოგადოდ პროფესიონალური კავშირები, რომელ ქვეყანაშიც არ უნდა იყოს იგი, არ არის ვიწრო ჯგუფური და პარტიული ორგანიზაცია, არამედ არის იგი წმინდა პროფესიონალური მუშათა კავშირი, რომელშიც თანაკვირველია თავი აქვს მოყრილი მრავალ სხვა და სხვა მიმართულების მუშა ელემენტებს. ასეთი კავშირები, მიუხედავად თავიანთ მუშა-წევრების სხვა და სხვა მიმართულებისა, ადგანან ყოველგვარი პარტიული და ჯგუფური პოლიტიკის გარეშე. კავშირის პირდაპირი მიზანია—დაიცვას ეკონომიური და კლასიური ინტერესი მუშა-წევრებისა და აწარმოოს სასტიკი ბრძოლა პროფესიონალურ ცხოვრებაში ყოველგვარი ექსპლოატაციის წინააღმდეგ. ასეთია მოკლედ და ასე გვესმის ჩვენც მიზანი მუშათა პროფესიონალურ კავშირებისა და არა გვგონია, რომ ჩვენს ასეთ გაგებას უარყოფით შეხვდეს ბოლშევიკი, მენშევიკი, ესერი ანდა სხვა რომელიმე პოლიტიკური პარტიის მიმართულების მუშა.

მაგრამ რას ვხედავთ დღეს ჩვენ სინამდვილეში? ეგზმარტად სრულიად წინააღმდეგს. მოავალი დეფექტები, მრავალი უსამართლობა და ეს ამბავი ჩვენს კავშირების ცხოვრებაში ახალი არ არის, იგი ძველი, ნაცნობი ამბავია. თვენ ყოველთვის ნახავთ ამა თუ იმ პროფესიის მუშათა ყრილობებზე არჩევნების გარშემო სასტიკ და ულმობელ ბრძოლას. რატომ ხდება ეს ბრძოლა, რა მიზნისთვის, რა სურვილები ახელმძღვანელებთ ამ მებრძოლ მუშებს? პასუხი ადვილია:—რასაკვირველია საკუთარი ორიენტაციის ბატონობა. ჩვენსა მუშა-ამხანაგებმა ერთხელ და სამუდამოდ ვერ შეიგნეს, რომ პროფესიონალურ ორგანიზაციის წევრობა არჩევნებინ დროს, არა კმარა მარტო ვიწრო პარტიულ ინტერესებით გამოსვლა, მ თ ვერ შეიგნეს ის, რომ ორგანიზაციის მუშაკობა საოვის საჭიროა ღირსეული და პოლიტიკურად მომზადებული მუშების დასახელება განურჩევლად იმისა, თუ რომელ მიმართულებას იზიარებს ესა თუ ის მუშა, ვინაიდან ჩვენ ვირჩევთ არა დროებით რომელიმე ყრილობაზე დასასწრებლად დელეგატებს, არამედ ვირჩევთ წევრებს საპროფესიო ორგანიზაციისას, იმ ორგანიზაციისას, რომელიც არის გამოსახატველი არა რომელიმე პოლიტიკური პარტიისა, არამედ არის დამცველი მშრომელი ხალხის კლასიური ინტერესებისა განურჩევლად მსოფლმხედველობისა. ასეთია წმინდა მცნება და ამ მცნებას ზერელედ, ზეპირად თითქოს ყველა იზიარებს, მაგრამ მის რეალობას სრულიად წინააღმდეგი სახე ეძლევა.

ჩვენ ყოველთვის ვყოფილვართ მოწმენი იმისა, რომ ამა თუ იმ მიმდინარეობის მუშა ამხანაგებს წამოუყენებიათ პარტიული ამხანაგების საარჩევნო სია, რომელშიაც ბევრი ისეთი მუშები ყოფილან შეტანილნი, რომელთაც სრულიად არავითარი პოლიტიკური აღსრდელობა არა აქვთ და როგორც ასეთები, რასაკვირველია არ ვარგანან პროფესიონალურ ორგანიზაციის მუშაობისათვის. მაგრამ ყოველთვის პარტიულ უბრალო თავმოყვარეობას და ფანატიზმს თავისი გაუტანია და ამიტომაც იყო და ახლაც არის, რომ პროფესიონალურ ორგანიზაციებში გამეფებულია საშინელი პარტიული პოლიტიკანობა. ასე იყო წინეთ, ასეა ახლაც.

ასეთი მოვლენა დაშვებული მუშათა ცხოვრებაში, რასაკვირველია, ანელებს მთლიან ორგანიზაციულ მუშაობას და ასეთ ვიკბანალიაში მუშათა კლასიური ინტერესები მსხვერპლი ხდება მხოლოდ და მხოლოდ ინტრიგისა.

ასეთ გაუგებრობას ერთხელ და სამუდამოდ ბოლო უნდა მოეღოს. პარტიული ჰეგემონია და ბატონობა მუშათა კავშირებში უნდა მოისპოს. გუშინ მენშევიკები ბატონობდნენ,—დღეს ბოლშევიკები, მაგრამ ასეთ შემთხვევაში ჩვენ მარტო უკანასკნელებზე ვერ შევჩერდებით. დღევანდელი კავშირების მუშაობა გაგრძელებაა გუშინდელი მენშევიკების „მოდვაწეობისა“ და საქმიანობისა იმ განსხვავებით, რომ ბოლშევიკების მუშაობა მუშათა კავშირებში უფრო ენერგიულია, ცოცხალი და ცხოველ-მყოფელი, ვიდრე იყო ეს მენშევიკებში.

მენშევიკმა მუშებმა პროფესიონალურ კავშირების ცხოვრებაში „უფრესი ამხანაგების“ დირექტივებით და კარნახით მთელი მუშაობა ჩაჰკლეს—მიანელეს, შელახეს მისი დამოუკიდებლობის წმინდა პრინციპი. კავშირების ნებისყოფა დაუმორჩილეს ბიუროკრატიულ და ბურუჟაზიულ სისტემას—ზევიდან დანიშნულ—სატარიფო პალატას. ჩვენ აქ ვხედავთ სრულ არარაობას მუშათა კლასის მისწრაფებისას,—ინარადის დაყრას და დამორჩილებას.

კავშირთა საბჭოს ჰქონდა თავისი საკუთარი ორგანო „მუშათა ცხოვრება“, რომელიც იყო დამცველი და სრული გამომხატველი ანტი-მუშური პოლიტიკისა. საკუთარი ორგანო ჰქონდა აგრეთვე რკინის გზელთა დამოუკიდებელ კავშირსაც, რომელიც კავშირთა საბჭოს ორგანოს მსგავს პოლიტიკას აწარმოებდა. როგორი იყო მათი პოლიტიკა? მათი დევიზი იყო არა წმინდა პროფესიონალური და კლასიური პოლიტიკისა, არამედ პარტიული პოლიტიკანობისა. იგი იყო ხოზიარე გაზ. „ბორბა“—„ერთობა“-სი. მასში ბეჭდავდნენ მენშევიკურ-მარქსისტულ მიმართულების წერილებს, მოწოდებებს, პოლემიკებს; ლანძღავდნენ ბოლშევიკებს, ფედერალისტებს, ესერებს და სხვებს და ჩვენ ვეკითხებით ამხანაგ მუშებს გვიპასუხონ პოლიტიკური სინდისით—ასეთი ორგანო შეიძლება იყოს მუშათა პროფესიონალურ ორგანოდ და გამოხატავდეს მათ კლასიურ მიზნებს? თუ ამას ვინმე დაადასტურებს, მაშინ ჩვენ ადარ გვესმის, სად უნდა დაესვას უსამართლობის საზღვარს წერტილი.

ასეთი წარმოებული პოლიტიკის წინააღმდეგ იბრძოდნენ მთელი კავშირის ყველა მიმართულების მუშა წევრები. არ იბრძოდნენ ხოლოდ მენშევიკი მუშები მიუხედავად იმისა, რომ სხვა მუშებთან ერთად ილახებოდა მათი პროფესიონალური და კლასიური ინტერესებიც... ჩვენ კი ვიბრძოლეთ მენშევიკურ დიქტატურას [illegible] ძალიან იმიტომ, რომ მენშევიკები თავიანთ [illegible] ვიბრძოლეთ ჩვენ ყველა იმ მუშებს, რომლებიც არ ვიზიარებდით მენშევიკურ-მარქსისტულ დოგმებს. როგორ, ჩვენი ორგანო, მუშათა პროფესიონალური გაზეთი, რომელიც ყველა მიმდინარეობის მუშა-წევრების მხოლოდ კლასიურ ინტერესების დაცვას უნდა ამართლებდეს, ამ პოზიციიდან უკან იხევს, დაცვის მაგიერ თავს გვესხმის ყველა არა მენშევიკურად მოაზროვნე მუშებს, იკავებს და მაგრდება რამიშვილების ფრონტზე და ასეთი საქმიანობა მენშევიკებს მუშათა „სამსახური“ ჰგონიათ.

კვლავ ვეკითხებით მუშა-ამხანაგებს; იყო თუ არა დასაშვები მენშევიკების დროს ის პოლიტიკა, რომელსაც ცენტრალური კავშირთა საბჭო ერთის მხრივ და მეორეს მხრივ რკინისგზელთა კავშირები თავიანთ ორგანოებში: „მუშათა ცხოვრებაში“ და „საქართველოს რკინის გზელში“ აწარმოებდა სისტემატიურად? თუ არ იყო დასაშვები—მაშ გვიპასუხონ პირფთვნელად, მიუდგომლად, სოციალისტურად — დასაშვებია ბოლშევიკების დროს ის პოლიტიკაც, რომელსაც პროფკავშირთა საბჭო ერთის მხრივ და მეორეს მხრივ რკინისგზელთა კავშირები თავიანთ ორგანოებში: „მუშათა ცხოვრებაში“ და „საქართველოს რკინის გზელში“ აწარმოებდა სისტემატიურად? თუ არ იყო დასაშვები—მაშ გვიპასუხონ პირფთვნელად, მიუდგომლად, სოციალისტურად — დასაშვებია ბოლშევიკების დროს ის პოლიტიკაც, რომელსაც პროფკავშირთა საბჭო ერთის მხრივ და მეორეს მხრივ რკინისგზელთა კავშირები თავიანთ ორგანოებში: „მუშათა ცხოვრებაში“ და „საქართველოს რკინის გზელში“-ში აწარმოებენ სისტემატიურად? რა თქმა უნდა დაუშვებელია. რა უფლებით, „ან ვინ მოგვცა ნება, რომ მუშების პროფესიონალური ორგანო რომელიმე პოლიტიკური პარტიის ორგანოს განყოფილებად გამოვაცხადოთ და საგიტაციო საგნად გავხადოთ!.. სად ნახულა, რომელ ქვეყანაში, საიდან არის ეს შაბლონი გადმოღებული. რატომ ერთხელაც არის არ გაახსენდებად პროფკავშირების ორგანოთა რედაქციებს, რომ როდესაც ამ გაზეთების ფურცლებზე ილანძღებიან ფედერალისტები, მენშევიკები, ესერები და სხვები,—ეს იგივე პროფკავშირის მუშა-წევრების ლანძღვა—იმ მუშების, რომელნიც მუშა პროლეტარებად იწოდებიან, მაგრამ ცხოვრებაში ზოგი ერთა სადავო საკითხების გამო ბოლშევიკურად არ აზროვნობენ.

მოკლედ: ჩვენ ვამბობთ, რომ დღეს პროფკავშირთა ორგანოები „მუშის შრომა“ და „წითელი რკინისგზელი“ არ უნდა იყოს განყოფილება გაზ. „კომუნისტის“ და „ბრავდა გრუზიის“ ისე, როგორც ეს იყო ძველად მენშევიკების დროს, არ უნდა იყოს იმიტომ, რომ გაზ. „წითელი რკინისგზელი“ და „მუშის შრომა“ არის ყველა მიმართულების მუშათა მხოლოდ პროფესიონალური ორგანოები და ყოველ შემთხვევაში არც მენშევიკური და არც ბოლშევიკური პარტიებისა. მისი მონოპოლიების უფლება არავის არ უნდა ჰქონდეს, ბით უმეტეს პოლიტიკურ პარტიებს, რადგანაც ეს უკანასკნელი შესაძლებლობანი მუშათა დარ ზმვას ქსაქსავს, მუშათა მოძრაობას ანელებს.

მუშათა პროფკავშირები მთავრობისაგან და პარტიებისაგან დამოუკიდებლად უნდა შეიქმნეს.

ასოთ-ამწყობი დ. მ—შვილი.

რედაქტორი—სარედაქციო კოლეგია
გამომცემელი—დრ. მთავარი კომიტეტი.

დავკარგე მეტრიკული მოწმობა და ხინგერი მაშინის ნასყიდობა ალფეზა გარსევანი ძის გორდეზიანის სახელზე რაც ჩაითვალოს გაუქმებულათ. 1280

მათემატიკის მასწავლებელი

ივ. მარ. მაჩაიძე

(ყოფ. გიმნაზიის დამაარსებელი და გამგე)

აძლევს საშუალო სასწავლებლის ყველა კლასებში შესახვლელად და მოწყობაზე. განმეორებითი საზეფხულო გამოცდებზე მათემატიკურ საგნებში: ალგებრასა, გეომეტრიასა და ტრიგონომეტრიაში, ვერმანულ და რუსულ ენებშ.. ბლეხანოვის ქ. ალექსის ქუჩის კუთხე № 25 და 5. ნახვადა ჩაწერა 7—8 ს. ა—6. 1271